

XABIER BERMÚDEZ, VOGAL DE CALIDADE DE LEITE DE ANEMBE

“Realmente, somos eficientes de verdade cando podemos instaurar nas granxas protocolos para evitar os problemas”

Con máis de quince anos de experiencia como veterinario e asesor, Xabier Bermúdez é actualmente vogal de Calidade de Leite de Anembe. O avance do sector nesta materia, a frutífera colaboración Anembe-Conafe, a evolución do papel do veterinario nos últimos anos ou a relevancia de Anembe no ámbito da formación son algúns dos temas que aborda nesta entrevista.

Na súa traxectoria como veterinario de calidade de leite, que evolución apreciou nos últimos anos?

Falando de saúde do ubre, a evolución podémola considerar como moi positiva. Segundo os datos históricos de evolución de RCS que puidemos sacar da colaboración entre a Vogalía de Calidade de Leite de Anembe e a Confederación Nacional de Frisona Española (Conafe), as granxas en control leiteiro de toda España pasaron de ter en 2008 un 67 % dos controis leiteiros por baixo das 200.000 CS a ter en 2019 un 75 % (estes datos e moitos outros pódense consultar na páxina de Conafe no apartado de “Índices de saúde de ubre”). É certo que hai marxe de mellora, pero a tendencia é boa. Aquí teño que felicitar polo seu gran traballo a todos as/os colegas veterinarias/os de calidade de leite de toda España polo seu enorme labor, sen esquecerme de recoñecer a enorme

profesionalidade, traballo e esforzo dos nosos gandeiros e gandeiras. En canto ao que respecta á calidade do leite, estamos hoxe nun deses momentos que se poderían denominar un punto de inflexión. Temos que pensar nas demandas que a industria pide en canto a ausencia de residuos en leite (non só antibióticos), bacterioloxía e estabilidade do leite e meternos de cheo a traballar nese campo como outra parte importante da nosa actividade. Por sorte, hoxe hai xa moitos compañeiros e compañeiras que están a traballar na industria láctea e, grazas a iso, a comunicación agora co campo é moito máis fluída. Sobre esta temática virarán os próximos webinarios que estamos a preparar.

Fálenos un pouco máis desa colaboración Anembe-Conafe.

Pois é unha desas cousas que parecen lóxicas. Ao final non deixamos de ser a

principal asociación de veterinarios especialistas en vacún e a principal asociación de gandeiros de produción de leite de España. É de sentido común que traballemos xuntos. O primeiro que fixemos desde a Vogalía de Calidade de Leite foi presentar a Conafe un proxecto, no cal, usando a base de datos de control leiteiro, Anembe achega unhas fórmulas epidemiolóxicas e, a partir de aí, temos datos de saúde de ubre de todas as granxas en control leiteiro do Estado. Isto permítenos non só ter datos individuais de cada granxa, senón tamén das distintas autonomías e do conxunto de granxas de Conafe (que sen ser todas as granxas de España, si que é unha parte moi significativa). Todo isto permite comparar a cada granxa coa media da súa autonomía e co total de Conafe e, ao mesmo tempo, ter datos medios das granxas en control leiteiro do Estado español, o que nos facilita compararnos

► “AXUDA, E MOITO, A ENORME PROFESIONALIZACIÓN DOS/AS GANDEIROS/AS, QUE CADA VEZ SOLICITAN MÁIS SERVIZOS RELACIONADOS COA PREVENCIÓN”

PREVENCIÓN E FORMACIÓN, CONCEPTOS CLAVE PARA O SECTOR

Xabier Bermúdez Salgueiro é veterinario e traballa como asesor en calidade de leite e saúde de ubre desde 2004, fundamentalmente en granxas de Galicia, aínda que presta servizos noutras provincias do norte de España.

Como asesor destaca que este traballo é basicamente preventivo e confesa que isto “aínda é difícil de entender”, pero insiste en que as vías de actuación deben ser previr a enfermidade e asegurar os mellores parámetros de calidade do leite cando sobe ao camiión: ausencia de residuos, boa estabilidade e control da bacterioloxía.

Desde 2017 forma parte da xunta directiva de Anembe como vogal de Calidade de Leite. Esta vogalía é unha estrutura coral, composta por cinco membros que traballan buscando unha formación continua dos seus socios e sodas nas distintas áreas da saúde de ubre, tanto en congresos coma en seminarios, webinarios e outros foros.

con calquera outro país. Estes datos están dispoñibles para todos aqueles gandeiros de Conafe e para todos aqueles técnicos que o soliciten. Para máis información, está colgado un webinar explicativo tanto na páxina de Conafe coma na de Anembe.

Desde aquí, quero darlle as grazas a esta entidade e, en especial, aos seus departamentos técnico e informático polo enorme esforzo e o traballo desenvolto para sacar este proxecto adiante. Froito deste entendemento e traballo conxunto, temos xa en marcha novos proxectos de colaboración dos que espero poder falarvos un pouco máis adiante.

Como explica o cambio de concepto do labor do veterinario, que pasou de ser veterinario clínico a traballar en prevención?

Ese camiño aínda o estamos percorrendo. É certo que axuda, e moito, a enorme profesionalización dos/as gandeiros/as, que cada vez solicitan máis servizos relacionados coa prevención. O traballo en calidade de leite é basicamente preventivo e isto ás veces é difícil de entender. Aínda existe o concepto de que o veterinario vai a unha granxa só cando esta ten un problema e, realmente, somos eficientes de verdade cando podemos instaurar nas granxas protocolos para evitar os problemas. Cando unha granxa ten un problema, poñamos por exemplo un brote de mamite ou un tanque con 400.000 células somáticas, as perdas económicas xa son enormes. O noso labor fundaméntase, basicamente, en dúas vías: previr a enfermidade (mamite), traballando en hixiene, manexo, confort, máquina..., e asegurar os mellores parámetros de calidade hixiénico-sanitaria do leite que sobe ao camiión: ausencia de todo tipo de residuos, boa estabilidade do leite e control

da bacterioloxía (lavados de superficies en contacto co leite e refrixeración).

Que achega Anembe á formación dos veterinarios españois?

Permíteme que che responda como socio e non como parte da xunta. Creo que a achega de Anembe á nosa profesión, xunto con moitos outros foros de formación que existiron e existen, fixo que esteamos onde estamos. Penso que en España hai técnicos en todas as especialidades de produción de leite á altura dos mellores do mundo. Anembe tróuxonos a mellor formación posible a cargo dos mellores do mundo na súa especialidade e de forma regular, xa que ata a pandemia a frecuencia dos nosos congresos era anual. Ademais, esta xunta, da que formo parte, apostou tamén por impartir seminarios prácticos moi específicos, que nos axudaron a afondar en temas de actualidade e que nos permitiron salvar desafíos importantes a tempo real. Por desgraza, a pandemia obrigounos a cambiar a forma tradicional de recibir formación, pero creo que se puxo en marcha unha batería de webinarios moi variada e de grande interese para os nosos socios/as.

Como repercute esta formación dos profesionais que asesoran explotacións nos resultados obtidos por estas?

Ao final, traballamos para os gandeiros e gandeiras, así que, pondo en práctica todo o que aprendemos, estamos a trasladar o coñecemento dos mellores consultores e investigadores do mundo ao servizo deles. Eu vexo todo isto como unha retroalimentación. Canto máis saibamos e traslademos os técnicos ao campo, mellores explotacións teremos, pero tamén, canto máis profesionais sexan os gandeiros, máis nos esixirán e máis necesidade de formación teremos os técnicos.

O programa científico das distintas edicións do Congreso Anembe é moi amplo e variado. Que relatores e presentacións lembra especialmente en relación á calidade do leite?

Son moitísimos os relatores e temáticas interesantes que pasaron por Anembe na súa historia. Por centrarme en dous, quizais os que máis recordo, diríache o seminario de máquina de muxido, do investigador americano Douglas Reinemann en Zaragoza en 2006 e, indonos a algo máis recente, o que tivo lugar ►►

► “ESTAMOS A TRABALLAR PARA OBTEN FERRAMENTAS DE MONITORIZACIÓN QUE NOS PERMITAN SABER SE ESTAMOS A FACER BEN OU NON AS COUSAS EN GRANXAS ONDE SE EMPEZA A PRACTICAR O SECADO SELECTIVO”

en Vigo en 2008, a conferencia do consultor inglés Andrew Biggs sobre o *Streptococcus uberis*.

Ante a situación de pandemia que nos atopamos, optaron pola formación online. Que webinarios de calidade de leite teremos nas vindeiras datas?

Ben... non tiñamos outra opción. A pandemia botou por terra todo o traballo que realizáramos para a organización do que debía ser o Congreso Mundial de Buiatría de Madrid 2020, pero tamén deixou aprazados seminarios e xornadas que xa estaban en marcha: o seminario de vacún de carne en Cádiz ou as xornadas ibéricas de Santiago..., así que nos lanzamos a organizar unha batería de webinarios que cubrisen en parte a falta de formación presencial. Desde a Vogalía de Calidade estivemos traballando da man de Conafe para dar a coñecer a plataforma de índices de saúde de ubre, da que falei anteriormente e que se presume unha gran ferramenta tanto para técnicos coma para gandeiros. Para iso realizamos dous webinarios. Con vistas ao futuro, estamos a preparar webinarios para xuño, cuxa temática xira ao redor da monitorización da calidade de leite na granxa, e de cara a setembro están enfocados no confort.

Desde a súa vogalía puxéronse en marcha os Encontros Ibéricos de Calidade de Leite. Que destacaríades deste evento e como ve a cooperación entre veterinarios e gandeiros de ambos os países?

É unha das iniciativas que esta Vogalía puxo en marcha á que máis agarramos gardo e que espero e desexo que se manteña no tempo por parte dos que collan a miña substitución. Estas xornadas son unha festa; como o seu propio nome indica, son un encontro

entre profesionais de toda a península. Compartimos sistemas de produción moi similares, compartimos áreas climáticas similares: norte atlántico, zonas interiores de clima continental e zonas de costa mediterráneas... en fin, moitísimos factores que temos en común. Nos Encontros Ibéricos intercambiamos información e puntos de vista e, ademais, tentamos no posible darlles voz a técnicos portugueses e españois para que nos conten como traballan, o cal é realmente útil. Unha vez que pase a pandemia, esperamos volver á normalidade e retomar os III Encontros Ibéricos, que estaban programados para Santiago de Compostela.

Pensa que o sector vacún de leite en xeral, e particularmente os procesos relacionados co secado, están preparados para o escenario One Health que teremos en 2022?

O presente depáranos unha produción de alimentos de orixe animal cunha serie de condicionantes, que, aínda que xa se buscaban por parte de gandeiros e de técnicos, agora vanse medir e protocolizar. Falamos de medio ambiente ou benestar animal, por exemplo, pero tamén do uso de antibióticos. Na produción de leite, o secado con antibiótico intramamario viña supoñendo un 60 % do total de uso de antimicrobianos ao ano nunha granxa, xa que, ao facer esta práctica en saba a todas as vacas en lactación, cando chegaban ao período seco, aplicábanlles cánulas intramamarias de antibiótico. É importante explicar por que viña facendo isto. O tratamento en saba empezouse a aplicar como un dos cinco puntos básicos dos programas de calidade de leite nos anos 80, debido á alta prevalencia nos rabaños leiteiros de xermes de tipo contaxioso. O período seco era un momento excelente para tentar curar estes animais. Esta práctica chega aos nosos días, pero unha maior

sensibilidade ante o tema por parte da sociedade fixo que nos reformulemos esta forma de traballar e se poñan en prácticas alternativas que permitan non ter que tratar todas as vacas no período seco. Chamámolo secado selectivo, porque do que se trata é de seleccionar que vacas se tratan con antibiótico no período seco, mentres que o resto non. O secado selectivo non é unha broma ou algo que se poida empezar a facer dun momento para outro nunha granxa, senón que require dun estudo previo de distintas variables: instalacións de secas, manexo do período seco, hixiene dos procesos de aplicación de intramamarios, que tipo de xermes se illan actualmente na granxa, estudo dos históricos microbiolóxicos, monitorización previa de bacterioloxía de tanque, da saúde de ubre das vacas... Todo isto implica que pasar a facer secado selectivo nunha granxa debe estar supervisado por un veterinario especialista en calidade de leite. Desde a Vogalía de Calidade de Leite, da man de Conafe, estamos a traballar para obter ferramentas de monitorización que nos permitan saber se estamos a facer ben ou non as cousas en granxas onde se empeza a practicar o secado selectivo. A nosa idea é sacar nos vindeiros meses unhas recomendacións consensuadas para orientar e/ou axudar a técnicos e gandeiros a enfocar esta forma de traballar. ■

Máis información
<https://www.anembe.com/>

Coruña

¡Ya estamos aquí!

Nueva sede de Farming Agrícola en A Coruña.

La nueva sede de **Farming Agrícola** en A Coruña es ya una realidad. Con el mejor servicio, con la calidad "premium" de siempre y con toda la experiencia acumulada durante cuatro décadas, ofrecemos para toda Galicia las marcas de maquinaria más prestigiosas y, a través de nuestras divisiones **farming**, todas las soluciones integrales para cubrir las necesidades de una agricultura cada vez más exigente.

Farming Agrícola A Coruña
Lugar Campoduro - Céltigos • 15686 Frades (A Coruña)
T. (+34) 881 254 681 • info@farming-agricola.com
www.farmingagricola.com

